

תוצאות חיים

שיעורו השבועי של מרן הגאון רבי **יצחק רצאבי** שליט"א - פוסק עדת תימן
הנמסר בביתו מידי ליל שישי לבחורי הישיבות הקדושות

דבר העורך

תמיד משתדל מרן שליט"א להידבק בדרכי רבותינו ואבותיו ני"ע, ובכלל זה, הגישה לתורה ולקיום המצוות בצורה חיה וישרה, שכן היתה דרכם, שכל הנהגתם ומנהגיהם היו צמודים לגמרי לשיטת חז"ל בשי"ס ובמדרשים, וכמו שתמיד אנו שומעים שגדולי תורה אומרים שהם מבינים את השי"ס רק לפי מנהגינו, כי הכל צמוד למקור.

וכך רואים בספרי ושיעורי מרן שליט"א, איך שהכל יוצא ברור והגיוני בדברי חז"ל ורבותינו הראשונים והאחרונים, וגם כל המצוות נהיים בצורה זו שייכים לעשיה בקלות, כי עומקם נהיית מורגשת ולא כמצות אנשים מלומדה. יהי רצון שנוכה לידבק בדרך זו, דרך אבותינו. אמן.

הבחורים מתבקשים לדייק בהגעה בשעה 10:45, וביציאה עד השעה 12:00, ולא להתעכב יותר מזה.

משלחן מלכים

מתורת מרן שליט"א

ויחלום עוד חלום אחר (ל"ז ט')

בספרי תימן מביאים בדרך כלל על חלומות יוסף לשון "חלומו של יוסף".
ויש לעמוד על זה, כי הרי שני חלומות חלם, ואדרבה, בתורה נזכר לשון רבים עוד לפני החלום השני שכן כתוב על חלומותיו.

וצריך לומר שכיון שעניין שני חלומותיו היה שהם ישתחו לו, נחשב כחלום אחד, וכך אמר יוסף עצמו לפרעה, חלום פרעה אחד הוא, הגם שבתחילה ראה פרות ואח"כ שבלים. ועוד הוסיף לבאר לו, ועל השנות החלום אל פרעה פעמיים כי נכון הדבר מעם האלהים וגוי, ר"ל כי חלום שנשנה זוהי הוראה שיתקיים, כיעויין בברכות (נה): א"ר יוחנן שלש החלומות מתקיימים, חלום של שחרית וחלום שחלם לו חברו וחלום שנפתר בתוך חלום וי"א אף חלום שנשנה, שנאמר ועל השנות החלום מ"מ, ע"כ.

וכ"כ מהר"ז הרופא במדרש החפץ, לגבי חלומות יוסף עצמם, לגבי פסוק ויחלום עוד חלום אחר, זה חלום שנשנה, לכך נתקיים, ע"כ.

והגם שבגמ' הדבר שנוי במחלוקת, כי לא הובא זה אלא בשם י"א, וכן הוא במדרש הגדול, ש"מ דלדעה הראשונה והעיקרית אינו כן [וצריך לחלק דפרעה שאני, וצ"ע], מ"מ כנראה לפני מהר"ז הרופא היתה גרסא אחרת לפיה הדבר מוסכם, שכן העלה הוא עצמו ע"פ ויישן ויחלום שנית, ת"ר שלשה חלומות מתקיימים וכו' וחלום שנשנה וכו', ע"כ.

(מתוך שו"ת עולת יצחק ח"ג)

לעילוי נשמת שלום בן יוסף ז"ל, נלב"ע כ"ב כסלו התשס"ז בשי"ח.
לרפואת מזל בת והב תחיי, ואסתת בת אורן תחיי. ולחזרה בתשובה לרועי בן אורן הי"ו.

🕯 השיעור השבועי 🕯

נמסר בליל שישי עש"ק פרשת וישלח

ביאור המעשה דרבי ואנטונינוס הקיסר

בגמרא (ע"ז י"י) מובא שרבינו הקדוש והקיסר אנטונינוס היו חברים, ובתוס' שם (ד"ה אמר) הביאו מדרש, חלב מטמא חלב מטהר, כשנולד רבי גזרו שלא למול ואביו ואמו מלוהו, שלח רבי והביאו לרבי ואמו לפניו, והחליפתו אמו באנטונינוס, והניקתו עד שהביאתו לפני קיסר ומצאוהו ערל ופטרום לשלום, ואמר אותו הגמון אני ראיתי שמלו את זה, אלא הקב"ה עושה להם ניסים בכל עת, ובטלו הגזירה, ואמרינן נמי בירושלמי שלסוף למד אנטונינוס תורה ונתגייר ומל עצמו, ע"כ.

ומבואר שכל מה שזכה אנטונינוס זהו משום ששתה חלב מאמו של רבי. אך יש לשאול לפי זה, מה עם רבי, אם שתה ומה נגרם לו מזה ח"ו.

והיה אפשר לומר שזה היה לזמן קצר וכדומה, אבל בספרים מובא שזה היה כמה ימים. בסדר הדורות כתב בשם התוס' הנ"ל (ואינו לפנינו), שהחליפתו אמו באנטונינוס והניקתו, ואשת המלך הניקתו לרבי.

[ובעיקר הדין לאכול חלב טמא דנים הראשונים, והרשב"א (יבמות קי"ד) מביא שכתב ר"ח דחלב נכרית כחלב בהמה טמאה, ולא התירוהו אלא לתינוק מסוכן לבד, וכ' שכ"כ בירושלמי, ומאידך מביא ממדרש רבה עה"פ האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות, וכי אסור היה לו למשה לינק מחלב הנכרית, לא כך תנינן בת ישראל לא תינק בזה של נכרית, אבל נכרית מניקה בזה של ישראל ברשותה, אלא למה אמרה כן, לפי שהחזירתו למשה על כל המצריות להניק אותו ופסל את כולן, ולמה פסלן, אמר הקב"ה פה שעתיד לדבר עימי יינק דבר טמא, והיינו דכתיב את מי יורה דעה ואת מי יבין שמועה, גמולי מחלב עתיקי משדים, ומכאן נראה שהוא מותר לגמרי ואין בו אלא משום מדת חסידות, ע"כ. [ובמהרש"א (בעין יעקב) ביאר שבפסוק יש כפל, יורה דעה, לתורה שבכתב, ויבן שמועה תורה שבעל פה, גמולי מחלב וכי, שקדשו מאז במותר לו].

וגם לדיעה זו שזה מותר, או אף לאוסרים ורק שזה אונס, עדיין יש שאלה, כי אדם שאכל מאכל ובדקו כדת וכדין ולא היה תולעים, ובאמת היה, יש בזה ויכוח גדול אם זה גורם טמטום או לא, וכן אם אדם הניח תפילין, וכתבו אדם יר"ש ובדקו אותם, ואחרי כמה שנים בודקים ורואים שחסר אות, ברור שהניח תפילין פסולות [רק שאולי יקבל שכר תפילין, או לפחות לא עשה עבירה]. וא"כ גם כאן יש לדון בזה מצד זה].

מאידיך, בספר ליקוטי הלוי כתב בשם התוס' הנ"ל (ואינו לפנינו), שרבי לא רצה לינק מאמו של אנטונינוס.

וא"כ אין הוכחה שינק, ואולי לא היה צריך וכנ"ל, שזה היה לזמן קצר והניקתו אמו לפני ההחלפה, ואמו של אנטונינוס לא הניקה את בנה ולכן אמו של רבי הניקתו, אבל הבעיא, שבספר ילקוט מדרשים מביא שי"א שזה לקח כמה ימים, ושקשה לומר שרבי ינק חלב טמא, כי במשה ראינו שלא ינק כי התורה ניתנה על פיו, ולכן הצריך לומר שנעשה לו נס שלא היה צריך לינק, או שהזדמנה לו מינקת יהודיה, ע"כ. אך קשה לומר כאלו אוקימתות בלא שיהיה כתוב בפירוש.

ואפשר לפרש פירוש הפלא ופלא, דהנה בגמ' (ב"מ) מובא המעשה דר"א ברבי שמעון קבל על עצמו יסורים קשים מחשש רחוק אולי מישהו נהרג בגללו בלא כוונה. וזה מובן כי היה לו חשש, אבל על רבי מסופר שקבל ע"ע יסורין נוראים י"ג שנה, ז' בפה ו' בהוצאה או להיפך, וצריך להבין על מה יסורין אלו, ולמה י"ג שנים, ולמה מחולק ל"ז ו' בפה ובהוצאה.

ונראה פשוט מאוד, שזה לכפר על מה ששתה, להטהר ולהנקות מפגם החלב הטמא, כדי לתת את התורה שבעל פה לעם ישראל (שכן המקובל הוא שרבי כתב ממש את הששה סדרי משנה וערכם, ולא רק סדרם), והתורה נדרשת בי"ג מידות, ולכן י"ג שנים (והוסיפו נופך, שחלב ג"י י"ג). וכיון שהמאכל שנפגם על ידו שרשו בפה וסופו אחרי שנקלט בגוף ביציאה, קבל ע"ע בהם את היסורין, ומה שנחלקו במה ז' שנים ובמה ו' שנים, הוא תלוי מה יותר חמור, השורש, או מקום סיומו להספג בגוף.

ואין לומר שנענש על שלא ריחם על העגל, כידוע, שהרי וכי ס"ד שבגלל זה יקבל יסורין י"ג שנה, וכי זה כזה עוון חמור. ועוד שהרי כתוב (כמבוא לעיל) שקבל ע"ע יסורין, וא"כ לא בא עליו בעונש. אלא צריך לומר שרבינו הקדוש קבל על עצמו יסורין, אבל בשמים לא היו מוכנים לתת לו, ומשום שלא ריחם, אמרו, טוב, מגיע לו יסורין דהיינו, שבעגל היתה סיבה למה לא מנעו ממנו יסורין, ולא סיבה לייסורין.

ועוד אפשר עפ"י המובא במנורת המאור (פרק פ"ג) שאמו של אנטונינוס היא זו שהציעה לאמו של רבי להחליף את הבנים, וגם אח"כ היא הציעה שבגלל זה יהיו חברים, וגם שאנטונינוס התגייר, שכל זה מראה שהיא לא היתה אשה רגילה, וא"כ לא יטמטם את רבי. ואגב, במנורת המאור שם מובא שהמלך שלח את ההגמון, ואמרו למלך שקרה נס, והרג את ההגמון וביטל הגזירה. וצ"ב, מה חטא שהרגו, ואם לא האמין ולכן הרגו, למה בטל הגזירה. ונראה שהמלך לא רצה שיתפרסם הנס, ומצד שני היה צריך להסביר למה מבטל הגזירה, ולכן העליל עלילה על ההגמון והרגו, וכיון שמת התבטלה הגזירה ככל כיוצא בזה.

יהי"ר שהב"ה יעשה גם לנו ניסים ונפלאות בימים ההם בזמן הזה, ויזכינו ויאיר עינינו במאור תורתו.

נ. ב. נכתב עפ"י הבנת העורך.

🕎 טעמי המנהגים 🕎

ברכת איש לרעהו בימי החנוכה

ישנם כאלה המברכים איש את רעהו בחנוכה ואומרים "חנוכה שמח". אבל אבותינו לא ייחדו ברכה לימים אלו מפני שאינם ימי חג, ולכן גם לא קראו לימי החנוכה חג. בכדי שלא להשוותם ליתר המועדים, כיון דזהו לא יום טוב. וגם לא מצאנו בספרי רבותינו המפרשים והפוסקים שקראו לימי חנוכה בשם חג, וגם בברכת איש לרעהו ברכו כרגיל "שלום עליכם", והרי אפילו לעשות סעודה לא נהגו לעשות בימי חנוכה. כמו כן, לא תמצאו אצלנו שירים המיוחדים לחנוכה.

ואמנם יש שמצאו רמזי יפה, כי שמח זהו ר"ת שבת מילה חודש, וא"כ אולי הדבר אינו גרוע לומר "חנוכה שמח", אבל בכל אופן הוא לא רצוי.

ויש כאלה אשר משתמשים בכינוי "חג האורים" כלפי חנוכה, ואף שהדבר לא פסול מצד עצמו, כיון שאורים זהו אש, ו"באורים כבודו ה'", אבל זהו מושג שהגיע מהחילונים (ומהערבים), כי אצלם הכל חיצוני, אבל ליהודים טוב לומר חנוכה, שהרי יש בכך רמזים ועניינים.

(מתוך שערי יצחק מקץ התשע"ד)

🕎 שימוש חכמים 🕎

שו"ת שנשאל מרן שליט"א

ש. מה הדין לגבי הדלקה באולם שמחות. ת. ידליקו בלא ברכה, ויאמרו רק "הנרות הללו" ומזמור שיר חנוכת הבית, משום שעלולה לצאת מכך פרצה.

ש. האם אפשר להדליק בשמן למאור שאינו ראוי לאכילה. ת. לכתחילה מותר להדליק, אבל יותר מהודר שמן הראוי לאכילה.

ש. האם ניתן לתת לילדים להדליק מנרות חנוכה שהכינו בגן. ת. עדיף שלא, משום החשש שבמשך הזמן יברכו.

ש. כשהבעל מאחר להגיע לבית, האם ראוי שהאשה תדליק בזמן, או עדיף שהבעל ידליק ת. עדיף שהאשה תדליק בזמן, וא"כ יש חשש משום שלום בית.

ש. האם בחורי הישיבות הלנים בפנימיה צריכים להדליק נרות חנוכה, ת. אין צריכים, כי הם נחשבים סמוכים על שלחן הוריהם ויוצאים ידי חובתם בכך. והנמצא בישיבה שנוהגים להדליק כל אחד, יכול להדליק בלי ברכה [וברכת שהחיינו בלילה הראשון יברך בהרהור או ישמע מאחר]. אבל יותר טוב שישתתף בפרוטה עם מי שבלא"ה מדליק ומברך, וטוב שיגביה השמן והפתילות לקנות בהם חלק, או שיזכה לו ע"י אחר.